

8 JUNI 2014 – PINKSTEREN

EERSTE LEZING

HANDELINGEN DER APOSTELN 2, 1-11

Toen de dag van Pinksteren aanbrak, waren allen bijeen op dezelfde plaats. Plotseling kwam uit de hemel een gedruis alsof er een hevige wind opstak en heel het huis waar zij gezeten waren was er vol van. Er verscheen hun iets dat op vuur geleek en dat zich, in tongen verdeeld, op ieder van hen neerzette. Zij werden allen vervuld van de heilige Geest en zij begonnen te spreken in vreemde talen, naargelang de Geest hun te vertolken gaf.

Nu woonden er in Jeruzalem joden, vrome mannen die afkomstig waren uit alle volkeren onder de hemel. Toen dat geluid ontstond, liepen die te hoop en tot hun verbazing hoorde iedereen hen spreken in zijn taal. Zij waren buiten zichzelf en zeiden vol verwondering:

„Maar zijn al die daar spreken dan geen Galileeërs? Hoe komt het dan dat ieder van ons hen hoort spreken in zijn eigen moedertaal? Parten, Meden en Elamieten, bewoners van Mesopotamië, van Judea en Kappadocië, van Pontus en Asia, van Frygië en Pamfilië, Egypte en het gebied van Libië bij Cyrene, de Romeinen die hier verblijven, joden zowel als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden.”

TWEEDE LEZING

EERSTE BRIEF AAN DE KORINTIERS

12, 3b-7.12-13

Broeders en zusters,

Niemand kan zeggen: „Jezus is de Heer”, tenzij door de heilige Geest.

Er zijn verschillende gaven maar slechts één Geest. Er zijn vele vormen van dienstverlening, maar slechts één Heer. Er zijn allerlei soorten werk, maar er is slechts één God, die alles in allen tot stand brengt. Maar aan ieder van ons wordt de openbaring van de Geest meegedeeld tot welzijn van allen.

Het menselijk lichaam vormt met zijn vele ledematen één geheel; alle ledematen, hoe vele ook, maken tezamen één lichaam uit. Zo is het ook met Christus. Wij allen, joden en Grieken, slaven en vrijen, zijn immers in de kracht van één en dezelfde Geest door het doopsel één enkel Lichaam geworden en allen werden wij gedrenkt met één Geest.

EVANGELIE

JOHANNES 20, 19-23

In de avond van de eerste dag van de week, toen de deuren van de verblijfplaats der leerlingen gesloten waren uit vrees voor de joden, kwam Jezus binnen, ging in hun midden staan en zei: „Vrede zij u.” Na dit gezegd te hebben, toonde Hij hun zijn handen en zijn zijde. De leerlingen waren vervuld van vreugde toen zij de Heer zagen.

Nogmaals zei Jezus tot hen: „Vrede zij u. Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zo zend Ik u.”

Na deze woorden blies Hij over hen en zei: „Ontvangt de heilige Geest. Als gij iemand zonden vergeeft, dan zijn ze vergeven, en als gij ze niet vergeeft, zijn ze niet vergeven.”

Schriftlezingen

© Katholieke Bijbelstichting
's Hertogenbosch, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

Alles wordt nieuw

HET NEDERLANDSE WOORD ‘PINKSTEREN’ gaat terug op een Grieks woord dat ‘vijftigste’ betekent, want de Pinksterdag is de vijftigste dag na Pasen. Tussen Pasen en Pinksteren liggen er dus zeven weken en reeds in de begintijd van het volk Israël waren dat bijzondere weken. Het waren de weken van de eerste oogst (*sjavoet*). Op de vijftigste dag van het Wekenfeest, op de pinksterdag dus, werd er in grote vreugde gevierd dat GOD zijn volk een „goed land” had gegeven, een „land van melk en honing”. In het boek Deuteronomium lezen we: „Zeven weken moet u aftellen: zeven weken nadat de eerste sikkel in het koren is gezet moet u voor de HEER, uw GOD, het Wekenfeest vieren, zo uitbundig als uw vrijwillige gaven het toelaten, naar de mate waarin de HEER, uw GOD, u zegent. Ten overstaan van Hem moet u dan feestvieren, samen met uw zonen en dochters, uw slaven, uw slavinnen, de Levieten die bij u in de stad wonen, en de vreemdelingen, de weduwen en de wezen” (Deuteronomium 16, 9-11). In latere tijd kreeg het feest een meer nadrukkelijke band met de heilsgeschiedenis. Het goede leven in het land is immers maar echt mogelijk, wanneer het volk de Tora als reisgids aanvaardt. En zo wordt tijdens het pinksterfeest ook de herinnering aan de gave van de Tora gevierd.

De Tora bestaat uit voorschriften en uit verhalen, en die twee belichten elkaar. Het voorschrift over de sabbat („Houd de sabbat in ere” Exodus 20, 8) moet bijvoorbeeld samen gelezen worden met het ‘instellingsverhaal van de sabbat’ (Genesis 1, 1-2,4a). De kern van de Tora wordt gevormd door de gave van de Tien Woorden, op de Sinaïberg. Dat gebeurde op een bijzondere dag: „Heel het volk was verzameld aan de voet van de berg. Plotseling begon het te donderen en te bliksemen, heel de berg werd door rook omgeven toen GOD neerdaalde in vuur. Alles begon hevig te trillen” (Exodus 19, 16-18). Daar en toen ontving het volk via de bemiddeling van de profeet Mozes die woorden van leven. En op de pinksterdag denken de Joden nog steeds met vreugde aan wat zij toen ontvingen.

Wie het verhaal dat Lucas in Handelingen 2 beschrijft (de eerste lezing) goed leest, begrijpt onmiddellijk dat we hier te maken hebben met een parallelverhaal. Want ook nu is er sprake van „een hevig gedruis, als van een hevige wind”, en ook nu daalt er iets neer „dat op vuur geleek”. Het is niet GOD zelf die in dat vuur neerdaalt, zoals in Exodus, maar de heilige Geest die door Jezus was beloofd. Wat is dan het door Lucas beoogde verband tussen de openbaring op de berg Sinai en de openbaring van de Geest in Jeruzalem? In het eerste geval wordt de Tora geopenbaard, de veilige reisgids voor het goede leven in het land. In het tweede geval wordt de Geest geopenbaard en als gave geschonken, opdat de leerlingen dankzij die heilige Geest de Tora kunnen lezen met het oog op Jezus. We hoeven maar terug te denken aan het Emmaüsverhaal: „Daarna verklaarde Jezus hun wat er in al de Schriften over Hem geschreven stond en Hij begon bij Mozes en de Profeten” (Lucas 24, 7). Later zullen de twee Emmaüsgangers getuigen: „Brandde ons hart niet toen Hij onderweg de Schriften voor ons ontsloot?” (Lucas 24, 32). Zo is er dus een nauw verband tussen het Joodse Wekenfeest en de pinksterdag waarop de heilige Geest als vuur uit de hemel neerdaalt.

Wat is het effect van die nederdaling van de heilige Geest? De leerlingen worden gedreven geloofsverkondigers, op basis van de Schriften. Ze kunnen niet meer zwijgen en beginnen vurig te spreken over „Gods grote daden” zoals die nu in Jezus tot uitdrukking zijn gekomen. Geloofscommunicatie is een gave van de Geest. En het werkt, want de samengestroomde bevolking — Joden en proselieten uit Jeruzalem, maar ook uit de ‘wereldwijde’ diaspora — begrijpt wat de leerlingen vertellen. Het verhaal over Jezus komt voor hen plotseling in een nieuw licht te staan als ‘het verhaal van een levende’.

In de tweede lezing gaat Paulus dieper in op die gave van de heilige Geest. Wanneer iemand tot geloof komt, is dat het werk van de heilige Geest. Want niemand kan Jezus belijden als „de Heer” — dat wil zeggen als de enige die de betrouwbare Gids mag zijn voor mijn levensweg — tenzij door de heilige Geest. Wat is het kenmerk van die Geest? Het doorbreken van grenzen. In de eerste lezing gaat het over het doorbreken van taalgrenzen, bij Paulus gaat het over het doorbreken van de grens tussen „Joden en Grieken” en tussen „slaven en vrijen”. De heilige Geest is de vernieuwer bij uitstek, de grote hervormer van alle dwangmatige patronen waarin mensen en instituties elkaar vastzetten. En juist daarin herkennen we de Geest als de geest van Jezus. Want was dat doorbreken van patronen niet juist een kenmerk van Jezus’ leven op aarde?